

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Évi 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

„Szegény ember, komisz ember.“

Ez a régi, keserves igazság jut eszembe, midőn a dorosmai főszolgabíró-ság viselt dolgait leplezgetem a nyilvánosság előtt.

Szegény ember, komisz ember — mondja maga keserű paraszt is, mikor rá gondol arra a tömérdek igazságtalanságra, amit ő elszenvedni kénytelen az „urak“ miatt.

Mert az egyszerű falusi paraszt vagy a tanyalakó szemében az „ur“ a zsarnok, az elnyomó, az igazságtalan, a rossz, megrontó, a kufforrása minden fajnak és nyomoruságnak, amiket ő, a szegény ember kénytelen elszenvedni, mert hát ő „szegény ember komisz ember“ lévén, a neve „halgass és fizess.“ A jólét, a fény, a pompa, amit az „urak“ kifejtének, csak fokozza szívében a gyermekévei óta folyton fokozódó keserűséget.

Ez a sok keserűség vezeti az uri osztály gyűlöletére. Ebben a gyűlöletben neveli a gyermekeit. Így nevelődnek a nemzedékek az örökös gyűlöletre, mely nemcsak a szegény és gazdag embereket választja el, hanem a művelt, tanult osztályt és a lelki egyszerűségben élőket is. Így tagolódott szét a magyar társadalom ereje.

De ennek nem a paraszt az oka, hanem azok az urak, akik a nép elleneségei és akik a parasztot csak „komisz parasztnak, rongyos parasztnak tekintik, de az emberi méltóságot nem akarják észrevenni barázdás homiókán. Az ilyen „ur“ parasztgyűlöletre neveli az utódait is.

Ez a kölesönös gyűlölet szülte egykor a Dózsa Györgyöket, ma pedig a Várkonyi Istvánokat.

Egykor az igazságtalan, zsarnok és kapzsi földesurak ellen irányult ez a gyűlölet, ma azonban az ugyanazon bűnököt elkövető közigazgatási „urak“ ellen. Csak a cím változott, a lenyeg ugyanaz maradt. Hajdan a földesur tartotta számon a népet, ő biráskodott, ő szedte a tizedet, neki tartoztak robottal, ma pedig, ha változott alakban is, az alispán, szolgabíró, jegyző cselekszi ezt. Volt hajdan is jó földesur, aki szerette, becsülte a népet és az viszont. Van ma is sok „ur“ a közigazgatásnál, akit szeret, megbecsül a nép.

Ez utóbbiak közé azonban nem sorozható a dorosmai főszolgabíró, aki igazságtalan zsarnoka a népnek. A köztudat ez már róla, amely kiirthatatlan a nép szívéből. De igazolják ezt tette is, amelyekért a látszat szerint sokszor — más a felelős.

Megtörtént az ő hivatalában, hogy vádlott és tanúk kihallgatása nélkül

ítéltek. Még a mi megyénk alispáni hivatala sem hagyta jóvá! Ki felel ezért? Az ítélkező azóta már maga fölött is ítélkezett. Az erkölcsi felelősség azonban a főszolgabíró terhel, aki persze azt hiszi, hogy a szegény emberrel szemben, bármily vakmerő módon is, szabad igazságtalannak lenni.

Nem hiába mondják, hogy „nincs a szegény embernek igazsága.“ A dorosmai főszolgabíró bebizonyította a horgosiakkal szemben is. Hiába jelentették azok föl a volt jegyző sikkasztásait, az „uri“ gazembert nem üldözte. Sőt ellenkezőleg a feljelentőket fogta üldözőbe, hogy elrejtse őket és ne keressék az igazukat.

Ugyanezen rendszert követi most is, mikor a horgosi községi orvos ellen érkeznek hozzá a följelentések. A világért sem függesztené föl az „uri“ zsarolót, aki valóságos átka Horgos község népének. A fosztogató szabadon jár-ke, sőt folytathatja akadálytalanul a fosztogatóit.

Mit gondol az ilyesmi tapasztalása után az egyszerű paraszt az ügyvezett „szegény ember, komisz ember“?

Az „ur“ lop, csal, sikkaszt zsarol és a főszolgabíró nem bántja, sőt pártolja. A szegény ember, ha az éhség, a nyomor a bűn útjára csábítja, mindjárt a börtönbe kerül. Hát igazság ez? Nem. Még a hülye is belátja.

De fűzzük tovább a szegény ember következtetéseit, okoskodását.

Ha a főszolgabíró nem üldözi, a bűnt, amit az „ur“ követ el, akkor pártolja, akkor — ezt már bajosan lehet a parasztészjárás szerint finoman kifejezni — erkölcsileg is közösséget vállal a bűnösökkel. De hát miért? A parasztészjárásnak erre is megvan az egészséges következtetése. Mert a „holló nem vágja ki a hollónak a szemét.“

Talán megérti a parasztészjárást a dorosmai főszolgabíró. Talán megérti, miért nézi le a tisztességes és becsületes paraszt, a lépten nyomon végig sértett szegény ember a hozzá hasonló — „urakat.“

Legyen bár az a szegény ember komisz ember, a komiszágban a komisz „urak“ járnak előtte, még pedig kihívóan, fölemelt fővel, míg a szegény, de becsületes paraszt alázatosan, mellére csüggesztett fővel jár, pedig ő adja a hivalt, a kenyeret az arra érdemtelenségre „uraknak“ is.

Hej! ha egyszer daczosan fölemelkednek azok az alázatosan meghajtott fejek! De nem... A szegény ember — komisz ember.

Rostkowitz Arthur.

Az üldözött rendőrbiztos.

Kürthy Elek segédrendőrbiztos fegyelmi ügyét kerítjük sorba a héten. Az igazi világitásban akarjuk bemutatni ezt a felfújt, fegyelmi ügyet is, a főkapitányt magát is.

Az a mézes-mázos külső, az a jóakaratu mosoly, amelylyel az első pillanatra leszokta kenyerezni a főkapitány az embereket, amint ki fog tűnni e történet sorában is, csak álarc. Mert nem mindig olyan jóindulatu ember ám a főkapitány, amint mutatja. Sőt nem is igazságos.

Ez a történet is igazolja. Néhány évvel ezelőtt a főkapitány rájött, hogy Szekula József alsóvárosi rendőrbiztos nem tud megfelelni hivatalos kötelezettségeinek. Nyugdíjba sem akarták küldeni. Így aztán szerveztette a főkapitány a segédrendőrbiztosi állást — az atyafia számára, akit ez állásra kizemelt.

Pályázott ezen állásra Kürthy Elek huszárorrmester is, akit maga az ezredese ajánlott Kállay Albert főispán figyelmébe, mint teljesen megbízható embert, aki a kincstári lóvásárlások alkalmával teljesen kiérdemelte fölebbvalói bizalmát.

Hiába erőlködött a főkapitányi atyafiság, Kürthy Eleket nagy többséggel választotta meg a közgyűlés. A főkapitány a választás előtt is kijelentette, hogy neki más a jelöltje, a választás után pedig tanúk előtt kijelentette, hogy neki nem kell Kürthy.

Kürthy mutatatta életszenjét minden alkalommal. A megválasztott segédrendőrbiztos nem kapott hatáskört. Másolatokat bíztak rá. Még asztalt-széket évekig sem kapott, hanem az őrsparancsnokét foglalta el. Ez évekig tartott így, amíg az öreg Szekula nyugalomba nem vonult.

Akkor kapott hatáskört Kürthy. Rendőrbiztosi teendőket végeztettek vele segédrendőrbiztosi fizetésért. Mikor Kürthy kérte a főkapitányt, hogy legalább helyettesítse a rendőrbiztosi állásra, a főkapitány ridegen felelt:

— Nincs szükség rá, maga a segédrendőrbiztosi állásra lett megválasztva.

De nemcsak hatáskört kapott Kürthy, hanem kémet is maga mellé az alája rendelt rendőrsparancsnok személyében. Iszákos, elzüllött alak volt ez, aki folyton áskálódott a felelője ellen a főkapitány előtt. Kürthy megtudta ezt és többszörös zsarolásért följelentette a rendőrsparancsnokát, akit pénzbírságra ítélte ezért a polgármester.

Kürthy ellen tovább gyűjtötte az adatokat az alantasa, a főkapitány pedig várta az alkalmas pillanatot. Akkor aztán előállt az — adatokkal.

Vagy öt-hat tanút összefogdostak másfél évi nyomozás után, akik vallották, hogy két, négy vagy öt koronát adtak a segédrendőrbiztosnak, aki nem kérte, nem követelte, amint vallották is a tanúk, hanem csupán elfogadta. Ez tehát az a szörnyűség bűn, amelyért évekig üldözték, fegyelmi és felfüggesztés alatt tartották a szegény embert, sőt még ma sincs vége az üldözésnek. A felfüggesztése alatt ugyanis betöltötték a rendőrbiztosi állást. Most már csak a segédrendőrbiztosi állás beszüntetése van hátra, hogy teljes legyen a szerencsétlen Kürthy Elek sorsa, akinek nincs más bűne, csak az, hogy el merete nyerni a közgyűlés bizalmát a főkapitány akarata ellenére az „atyafival“ szemben.

Akármi csekély hibát is követett el, óriási bűn az. Ha a főkapitány atyafia lenne, akkor talán olcsón meguszná a fegyelmet is, még ha esetleg évekig nem számolt volna is el a hivatalos pénzekkel.

Nem tudjuk, a fegyelmi választmány miként fog határozni. Tény azonban, hogy itt nagy

igazságtalanságot készülnek elkövetni megint. A nyilvánosság az eféle hóhérmunkáról nem tud semmit, csak a bevezett hóhérmunkáról vesz tudomást. Mert fegyelmi, vagyis inkább hóhérválasztmány titokban ítél, akár csak a spanyol inkvizítorok.

Valóságos szégyenfoltja ez a mai közigazgatásnak. A ráblógyilkos is védelmezheti magát a törvényszék előtt, csak a megvádolt közigazgatási tisztviselő nem.

Az uradalom bűnei.

Az egész megye lakossága lázas érdeklődéssel várja azon hír megvalósulását, melyet a lapok világáig kürtöltek: t. i. mikor váltja meg Darányi Messiás a Pallavicini-uradalmat és juttatja földhöz, megélhetéshez és boldogsághoz a megye szegény népét, mely ma, 54 év múltán ugy emlegeti a jobbságot, mint az egykori jólétet.

Ha az uradalom nem volna, Csongrád-megyének százezer lélekkel több lakosa lenne, így azonban a népfölösleg, a földönfutók elszéledtek szerte az országban, sőt sokan kivándoroltak Amerikába is, hogy onnan sohase térjenek vissza arra a földre, amelyre hiába hullajtották véres verejtéküket, nem az ő száuukra termette kövér kalászaikat.

Hiába. Az uradalom, a százezer holdas Pallavicini-féle hitbizomány, amely potom 15,000 frtért került a család birtokába, ma is csaknem a száz év előtti állapotában van meg. Csupán a sándorfalvai település alkalmával hasítottak ki belőle néhány száz holdacska. Így juttatták háztűzhelyhez azokat, akik letelepültek ott, hogy örökös zsellérek, napszámosok legyenek idegen földön, amelynek uraitól függően létezésük.

Az uradalomnak szüksége van munkáskezerekre, a környékén levő földnélküli emberek pedig munkára vannak szorulva. Háromszor annyi pedig a munkás, mint amennyire az uradalomnak szüksége van a rendes cselédségén kívül. Mi következik ebből? A kínálat háromszorosa lévén a keresletnek, a munkás teljesen ki van szolgáltatva a munkaadónak, aki egész természetesen, mert hiszen az érdeke kívánja, lenyomja a munkabért.

Igy aztán a munkás élete tengődés, nyomorgás. Így van, hogy az uradalomban nyolcvan fillér a férfi-napszám a mai viszonyok közt is. Így van az, hogy a feles-rendszer egészen megszűnt és még a kukoricaföldet is alig kapja meg a zsellér — harmadából, pedig az istenadóját 102 százalék pótdátot fizet.

Az uradalom nem türte soha a jómódban élő zsellért. A durván, lelketlenül lerombolt Hantháza példája mutatja. A némi kis zsellérlélet gyuhóit könyörtelenül földig romboltatta le az uradalom.

Kisbérletet az uradalom nem szeret adni, de nem is ad. Nem akar bajlódni a kisbérletkezeivel, mert nem akar irgalmas lenni. Csak hangzatos ígéretekben van szó kisbérletről, mint a rutul becsapott algóiekek esete mutatja.

Bezzeg a nagy fái bérletet, holdját 30 koronáért kapta meg a bérlő, aki ennek „kis” holdját is 40 koronáért adja a népnek kapa alá, hogy az utána következő évben „egyedül” arathasson. Ez a legolcsóbb váltógazdálkodás. Akár meg is gebedhet bele a szegény, lenézett paraszt, akinek a gyöngyverejtéke csak arra való, hogy trágyázza vele a földet, amelyen ő csak él és meghal, de amelynek áldásait a nem dolgozók élvezik.

Aztán még csodálkoznak a herék, hogy ez a nép elégedetlen és kétségbeesés a tanácsadója? Ha pedig gondolkoznának, rájöhetnének a nagy igazságra, hogy a forradalmak iszonyatosságait csak a nép-jólét tudja elfelejtetni.

Mikor ér el már Csongrád-megyébe is a Darányi fölsegítő keze? Mert nem a felvidéki oroszok szorulnak ám első sorban a segítségre, hanem a magyar alföld aranykalászos rónaságain nyomorgó százezrek, a kik előbbvalók volnának is, mert hiszen ők magyarok, azon honfoglaló ősök törzsökös ivadékaik, akik nem azért foglalták el e szép hazát, hogy idegenből becsöppent emberek legyenek itt az urak, míg kései ivadékaik földönfutó nincsetlen emberek . . .

Titkos bünbarlangok. *)

Nagyban üzött lélekvásárlás.

Nincs hét, hogy a kihágási bíróság meg ne büntetne néhány lélekkufárt. Most is a gazdaságok egész sorozata lepleződött le. A kihágási bíró ráhuzza szokás szerint e förtelmes némberekre a birságot, a gyöngeszívű, de erélytelen újságíró megható sorokban elzengedezi a „letört lilomszál” szomorú sorsát, erkölcsi romlását, — a lélekkufárok pedig tovább folytatják aljas mesterségüket. Nem használ a rendőri üldözés, a birság, az elzárás.

Mi az oka ennek? Az, hogy a lélekkufárok igen jövedelmező mesterség. Az elzárás szegényét a társadalom számkivetette föl sem veszi, a legmagasabb birságot pedig könnyű szerrrel lefizeti, hiszen futja az üzlet dus jövedelméből. Megdöbbenő igazság ez. Hogy pedig mennyire elrettenthetetlenek e lélekkufárok, mutatja az is, hogy az egyik, Nagy György volt városi rendőr özvegye, aki már évek óta üzi gyalázatos mesterségét, a kihágási bíró előadása szerint már eddig is mintegy másfél ezer korona birságot fizetett — és mégis mindig visszatért a legérzékenyebb büntetések után is a lélekkufárokodáshoz.

Ezek a titkos bünbarlangok jól ösmertek a rendőrség előtt is, sőt köztudomásu, hogy igen előkelő urak is bejáratosak oda. Megfordulnak ott társadalmunk minden rétegéből való emberek, méltóságos, nagyságos és tekintetes urak, az igazság előkelő állású örei mellett a bárdatlan, egyszerű közrendőr is. Nem ösmertlen ott a katonai egyenruha és a papi talár sem. Mindez arra vall, hogy a lélekkufárok igen előkelő összeköttetésre tettek szert Szegeden mindenféle körökben.

Ezek a mindennap előforduló esetek bizonyítják, hogy a rendőrség felügyelete erélytelen és gyöngé, tehát szigorubb rendszabályokhoz kell nyulni. A városi szabályrendelet nem szigorú, tehát azt meg kell szigorítani, ha teljesen nem is lehet kiirtani a bűnt, amelynek a legelőkelőbb körökben is akadnak pártolói.

Ha a rendőrség képtelen az ellenőrzésre, teljesítse kötelességét a polgárság tisztességes eleme. Le kell rántani a leplet e gyalázatos üzelmekről. A nyilvánosság előtt pellengérré kell állítani azokat is, akik az ilyen titkos bünbarlangokat látogatják. A nyilvános kipellengéretetés szegénye majd visszaretenti őket.

Türhetetlenek ezek az állapotok. Sok család békéje, boldogsága függ tőle. Sok veszendő lelket lehet megmenteni, ha lehetlenné tesszük a lélekkufárokat, akiknek kiterjedt összeköttetések vannak az egész országban. Szeged valóságos központja a lélekvásárlásnak. Innen szállítják a Délvidékre, Romániába, Szerbiába, Bulgáriába. sőt Amerikába és Brazíliába is a magyar lányokat, a nemzet pusztulókorhadó fájának meddő virágait.

Szégénye ez a czudar állapot Szegednek is, az országnak is. A közerkölcsiség romlása a nemzet romlásának előfutárja. Ha gátat nem vetünk neki, a sirásói leszünk önmagunknak.

Nevelésbeszéd az, hogy ezeket a hitvány lélekkufárokat nem lehet végleg lehetlenné tenni. Hogyne lehetne? Ha a rendőrség képtelen reá, vegye kezébe a közerkölcsiség védelmét maga a polgárság. Le kell rombolni a bünbarlangokat, üldözni kell lépten-nyomon a lélekkufárokat. Lehetlenné kell tenni számukra az itt lakást. Fényképeztesse le őket a rendőrség, tegye közhírré a neveiket, lakásaikat,

*) Mutatvány a Közvélemény 1901. október 26-án megjelent számából.

hadd ösmerje őket a nagyközönség és segítsen a hatóságnak az üldözésben mindenki, aki utálja a bűnt és kiirtásában részt akar venni.

Ha ezt nem teszi meg a hatóság, akkor nem akarja komolyan kiirtani ezt a csúnya metélyt, mely egészen ellepte társadalmunkat. Akkor a hatóság bünpalástoló.

Ujdonságok.

— **Mikor lesz a tápéi választás?** A megye központi választmányát november 26-ára (szerda) hívta össze Cícatricis Lajos alispán. A választás határnapjával alighanem december első napjait tüzi ki a központi választmány. Olyan hír is szivárgott a megyei udvarból, hogy a választást december 1-re tüzik ki, ami mérsékelné esetleg a választási harc hevesességét. Ez a megyei urak véleménye csupán, akik mindenáron úgy akarják föltüntetni a dolgot, mintha tartani lehetne valamitől. Ez azonban nem igaz. A nép nyugodt, korteskedés alig van, de arra nincs is szükség hiszen hat hónap elegendő volt arra, hogy tisztába legyen mindenki magával. Mint lapunk zártakor értesülünk, a dorosmai gazdakörben értekezlet tartottak a tarisznyások és a benfentesek azt hirdették, hogy a választás határnapját **december 11-ére** fogja kitűzni a megye központi választmánya. Ez a hír alighanem megfelelő a valóságnak.

— **Gyűlés a Dorosma-közponon.** A dorosmai tanyák központján november 30-án vasárnap d. u. tart gyűlést az ujonan alakult függetlenségi kör, melynek már is 150 tagja van. A gyűlésen részt vesz dr. Kelemen Béla, a függetlenségi és 48-as párt közszeregetnekörvendő jelöltje, ifju Czékus Ferencz pártelnök, Rostkovicz Arthur pártjegyző, stb. A függetlenségi kör állandó helyisége Balog Mihály vendéglőjében van, ellenben a pecsovics-tanya a Német Miklós kocsmája, ahol a mitugrázók titítotték fel megint sáforfájukat. Minapi tévedésünket tehát ez értelembe igazitjuk helyre.

— **Erzsébet-ünnep Kisteleken.** A kisteleki állami iskola lélekemelő ünnepélyt rendezett e hó 19-én Erzsébet királyné emlékére. Az istentiszteleten a Greskovits Lajos tanító által tanított V. és VI. osztályú növendékek énekeltek, ami annál kellemesebb meglepetést okozott, mert a tanulók Kisteleken még nem működtek közre az isten házában. A nevezett tanító érdeme tehát ez. Az ünnepély az iskolai épületben folytatódott. A megnyitó után Greskovits tartott emlékbeszédet, míg Martus Hermin és Novák Irén, Váczy István tanító növendékei a könyvekig megindítóan szavaltak. A legérdekesebb, hogy a kisteleki állami népiskola eddig még a közoktatásügyi kormány által előírt ünnepélyeket sem tartotta meg, azt adván okul, hogy nincsen hely. Ujabbban azonban éppen Váczy és Greskovits tanítók buzgólkodása folytán minden ünnepélyt megtartanak, holott az épület csak a régi ma is.

— **Az alapos tanács.** A múlt havi közgyűlésen dr. Kormányos Benő törvényhatósági tag kérdést intézett a rigó-utcai járdák botrányos állapota miatt a tanácshoz. A panasz az volt, hogy a huszártisztek sáros időben fölugratnak a járdára, a melyeket tönkretiportak a lovak patái. A tanács nem akart tudni erről. A napokban azonban megjelent a helyszínen Szekerke Lajos katonaiügyi tanácsos, aki tapasztalta, hogy a panasztevő háztulajdonosoknak igaza van. De azért a járdát még nem állították helyre, pedig arra éppen most volna a legnagyobb szükség. E dologban pedig az a tanúság, hogy a tanács választok nem mindig megbízhatóak, mert a tekintetes urak gyakorta csak „hasból” felelnek a bizottsági tagok kérdéseire és sokszor oly álnőrzetes hangon, hogy a közgyűlést is megtévesztik. Jó lesz tehát megbízhatóbb és óvatosabb válaszokat adni, nehogy úgy járjanak, mint a főkapitány, akire egyszerű polgárok is rápirítottak nemrég azzal, hogy a közgyűlésen nem mondott igazat.

— **Házasságkötés kihirdetés nélkül.** A horgosi anyakönyvi hivatalban Szamiszló és Fehér Viktor házasulandók annak rendje és módja szerint kihirdetésre jelentkeztek. Hegedűs anyakönyvvezető azonban a törvényben követelt kifüggesztést elmulasztotta, amiért is a november 19-én jelentkező jegyes pár házasságát nem akarta megkötni. A felek e miatt panaszt emeltek Pákulicz János plébános előtt, amire az anyakönyvvezető a mulasztását még nagyobb tetézte: kihirdetés nélkül kötötte meg a házasságot. E sajnálatos dolognak még az lehet a következménye, hogy a házasságkötést megsemmisítik.

— **Az üldözött tanítók.** A megyei tanító-ságot következetes lelketlenséggel üldözi a tanfelügyelő. Minden kis ok, egyetlen besugás elegendő arra, hogy a tanítót fegyelmi alá vonják, felfüggeszék. *A tanfelügyelőnek az állami tanítók erkölcsi élete ellen intézett alávaló merényleteinek vége-hossza nincs.* Erre a példátlan vakmerőség állítólag azért nem toroltatott meg eddig, mert — úgy mondják — Halász Ferencz, a népiskolák felügyeletével megbízott közoktatásügyi osztálytanácsos, akinek munkájára hivatalos hatalmának felhasználásával gyűjtött Tergina előfizetőket a tanítók közt, elsimitja a tanfelügyelő botrányait. Ez az oka éppen annak, hogy az üldözött tanítók egyenesen *Wlassics Gyula* miniszterhez fognak fordulni oltalomért és *Zsák Frigyes* szerencsi állami népiskolai igazgató vezetésé alatt küldöttséget menesztettek *Széll Kálmán* kormányelnökhöz is, valamint az ellenzéki pártok figyelmét is lesz gondunk fölhívni a csongrád megyei tanügyi basa üzelmeire. Az üldözés képtelen és nevetséges voltát mi sem bizonyítja jobban, mint *Bobovnik László* dorosmai lakos esete, akit a múlt hetekben a megye fegyelmi választmánya *hivatalvesztésre* ítélte, míg e héten *fölfüggesztette* állásától. Az újabb felfüggesztett tanítók közt van *Schmiédl Herman* horgosi tanító is, aki ez utóbbi minőségében az ottani községi orvos ellen fegyelmi följelentéseket tett a dorosmai főszolgabírói hivatalnál. De az uri gazembert, úgy látszik, nemcsak a főszolgabíró pártolja, hanem a tanfelügyelő is, aki addig áskálódott, amíg a megye közgazgatási bizottsága föl nem függesztette állásától. A vád: izgat és bujtogat. Tehát az, aki az igazságért küzd, izgat és bujtogat. Így akarják megfélemlíteni az önértetes tanítókat, a megye közgazgatási bizottsága még *Greskovits Lajos* kistéleki tanító áthelyezése fölött is határozott. Eltávolítják, mert ellenzéki érzelmű és *Zsák Frigyes* rokona. Ez tehát a politikai ize a dolognak. A hirlapi tudósításokban szó van *Erdélyi Miklós* horgosi tanítóról, aki azonban független gazdálkodó és községi képviselő. Ez a szerencsése, mert különben őt is felfüggesztették volna rég. No de lesz még szülő, lány kenyér. Ez a zsarnoki önkény és becstelen hajsza sem fog már soká tartani. Alighanem ez az utolsó rugása a tanfelügyelőnek, akinek szégyenletes korszereplése rövid idő múlva a — közoktatásügyi tárca tárgyalásakor — az egész nemzet ítélete elé kerül.

— **Tanító pöre a főszolgabíró ellen.** A dorosmai főszolgabíró igen érzékenyen fogta föl *Schmiédl Herman* horgosi tanítónak egyik beadványát és 200 koronára bírságot. De amennyire érzékeny a saját dolgában *Herglőz István* főszolgabíró, éppen oly érzéketlen a más becsülete iránt. Így történt, hogy *Fodor István* horgosi lakos előtt, aki a községi orvos ellen tanuskodott, fitymáló hangon beszélt *Smiedl* tanítóról, sőt becsületében is megsértette. A tanító, amint erről értesült, becsületsértésért pört indított a dorosmai főszolgabíró ellen, akit a bíróság fog majd kitanítani tisztességes modorra.

— **Ahol nincs hivatalos óra.** A csongrád megyei tanfelügyelőség az a jeles hivatal, ahol hivatalos óra nincs. Ha sürgős szükségben

odafordul a vidéki tanító, nincs ott se tanfelügyelő, se a helyettese, hanem csak a napidíjas fiatal ember, aki nem tud intézkedni, sőt arra felhatalmazása sincs. Elismerjük, hogy a tanfelügyelőnek sokszor akad dolga a megyében, de az már nem járja, hogy a hivatalban napokig se főnök, se helyettes, se helyettes helyettese ne legyen található. Elvégre is, a tanügy érdeke nem azt kívánja, hogy az egész tanfelügyelőség folyton utazgasson, hanem hogy a hivatalban is maradjon valaki.

— **Zsaroló községi orvos.** Régen nem foglalkoztunk már *Buda* (Beck) Nándor, a zsarolásairól hirhedt, horgosi községi orvos ügyével, amely megrekedt a dorosmai főszolgabírói hivatalban. *Herglőz István* főszolgabíró oly nagy jóindulattal kezeli e zsaroló ügyét, hogy okvetlenül eszünkbe jut a hivatali sikkasztásokért öt évi fegyházra ítélt *Dorner Béla*, akit szintén így pártolt a főszolgabíró. Megidézeti ugyan a tanukat, de mindannyit lebeszélni igyekszik, hogy álljon el a jogos panaszától. *Börscök* Antalné tanut például a doktor és a felesége közé ültette a vallatás alatt. De a megfélemlítés nem sikerült. Akkor a zsarolást pártoló főszolgabíró odaszól a tanu kis fiához.

— Mond kis fiam az anyádnak, hogy nem igaz.

Még több panasza is lett volna a szegény asszonynak, de azt már nem hallgatta meg a főszolgabíró. Hogy a földhöz ragadt szegény népet hogyan nyuzza ez az okleveles zsaroló, ime néhány új példa rá. *Tanács István* kelését a nyakán kivágta, azután a hegedő sebet kétszer megnézte, s ezért a borbélyi műtétért 80 koronát követelt tőle. Nagy könyörgésre 20 koronát elengedett neki. Panaszra ment a szegény ember a bíróhoz is, aki azonban nem avatkozott a dologba.

— Minek ment kend hozzá — mondta az egyik bölcs esküdt. Hiszen tudja, hogy milyen népnyzó!

Bata Ferenczné, *Dobó Verontól*, egyszerű látletért husz koronát sarczott. *Juhász Sándor* szegény napszámostól pedig, bár a községben lakik, kocsit követelt. Háromszor is könyörgött neki, amíg elment megnézni beteg feleségét. . . A történetek után nem azt csodáljuk, hogy még szabadon jár-kezel ez a hirhedt alak, mert hiszen az egész természetes, hanem bámuljuk a horgosi nép végtelen türelmét. . .

— **Vakmerő vád Szeged város ellen.** A város közgazgatási bizottságának pénteki ülésén vakmerő váddal állt elő dr. *Tergina Gyula* tanfelügyelő. A vád lényege az, hogy a *kisdedov* kötelesek, összeírását hatósági utasításra meghamisították. A vád alapja az, hogy csak 37 olyan kisdedet találtak Szegeden, aki otthon nem részesül elegendő gondozásban. Egyelőre nem mondunk véleményt, de az bizonyos, hogy itt vagy a tanfelügyelő hazudott és rágalmazó, vagy pedig Szeged város hatósága készítettett hamis kimutatásokat. Lesz gondunk rá, hogy ezt a piszkos ügyet agyon ne hallgathassák valahogy.

— **Mit tervez a tanfelügyelő?** Hiába, a tanfelügyelő leleményes ember és nem hagyja az ő kedves pupájkait, akiknek tud állást csinálni még akkor is, ha nincs üresedés. A dorosmai volt helyettes igazgatónak is állást csinál, ha nincs is. Kieszelte a módját is, hogyan. Rájött, hogy a mostani igazgató nem bírja elvégezni a teendőit és ezért a belterületi iskolákat külön kell választani a külterületiektől. Így aztán az új igazgatói állásra kinevezi az ő szerelmes pupájkait. Persze, ez által újabb megterhelést szenvedne az állam. De mit tesz az, mikor a pupáknak igazgatói állással kell jutalmazni a tanfelügyelőnek tett szolgálatait? Bizunk benne, hogy a közoktatásügyi kormány keresztül fog látni a szitán.

— **Kérvény Kalkához.** A horgosi nép megható kérvényt intézett *Kafka László* min. tanácsoshoz. A községi orvos visszaéléseinek és a főszolgabíró eljárásának megtorlását kéri benne. A kérvényt egész sereg megszarolt szegény ember írta alá.

— **Kártyabarlang.** Panaszt vettünk a község köréből, hogy a város egyik belső kerületében veszedelmes kártyabarlang van, ahol tiltott hazárdjátékokat játszanak és összetanult hamis kártyások kifosztják a szegény és tudatlan munkásokat, akiket úgy csábítanak a játékra. Miután a rendőrorjáratok is rendes vendégei a kártyabarlangnak, sőt megesett már, hogy a játékban a rendőrök is részt vettek, nem ártana, ha a rendőrorjáratokat fölcserélné, mert az olyan rendőrök, a kik a kártyabarlang tulajdonosának a borát iszák, képtelenek az ellenőrzésre. Közlebbi adatokkal is szolgálunk, de mire való volna az, mikor a főkapitány maga is úgy nyilatkozott, hogy a rendőrnek szabad az örömtanyákon kávé, a csapszékében bort inni. Ha maga a főkapitány ilyen nyilatkozatot tesz a rendőrökre panaszok elől, akkor nem is csodálkozunk azon, hogy a „csukott szem és nyitott marok“ elve még inkább tért hódít.

— **Az „olló“ leleplezése.** Csúnyán leleplezte a „Szegedi Napló“ a helyben megjelenő, többi napilapot, a melyeken most az egész város kaczag. Eredeti táviratai, ugyanis csakis a Szegedi Naplónak vannak, amely már éjjel után kapható a pályaudvaron is. Ott szerették be „eredeti távirataikat“ a Szegedi Híradó és a Szeged és Vidéke, átollózáván egyszerűen a Szegedi Napló igazán eredeti táviratait. Boszantotta ez a Szegedi Napló szerkesztőségét és ezért elhatározták, hogy felültetik. Hamis táviratokat csináltak és ezeket kiküldték a pályaudvarra elárusítani. Ott persze a Szegedi Híradó és Szeged és Vidéke inasai megvették a hamis táviratokkal telt lapot és másnap hűségesen, szóról-szóra közre is adták a — hamis táviratokat. Persze a csunya felsülésen nevet az egész város. Az „ollós“ laptársaknak jó lenne, ha tiz parancsolat az (ollózásnak keresztelt) lopásra vonatkozó szakaszát tiszteletben tartanák.

— **Fordulat a szabadkai állapotokban.** Most fejezték be Szabadkán a II-ik és III-ik körben a törvényhatósági bizottsági tagok választását, amely az ugynevezett törvényhatósági ellenzék (gazdakör fényes győzelmével végződött és ezen választás által többségre vergődött Mamuzsics Lázárral szemben, aki csak színelvont vissza a közszerrepléstől. A gazdakör a mai választás által 32 szavazatot nyert s így többsége a törvényhatósági bizottságban biztos. Mamuzsics Lázár saját fajrokonai, sőt némely meghittebb barátai elhagyták ama kemény belügyminiszteri rendelet óta, amelyben előzetes vizsgálat révén sok hivatalos visszaélést megállapítottak. A legsajátságosabb a dologban az a pálfordulás, hogy a helyettes polgármester: *Pertich Mihály*, a vizsgálat előtt az elégedetleneket Mamuzsics ellen maga vezette, akkor pedig, amikor Mamuzsics felüggesztett, ő hozzá pártolt azon viszontszolgálat fejében, hogy Mamuzsics az ő polgármesteri jelöltségét támogatni fogja. Így lett Mamuzsics polgármesterből újból pártvezér és *Pertich Mihály* helyettes polgármester, a mai választás azonban mind a kettőjük politikai és törvényhatósági hatalmát elenyésztette.

Innen-onnan.

(Kortés-világ.)

Hiába, még az új törvény szigora sem tudta kiirtani a kortés-intézményt. Persze, a régi fényt elkoptatta az idők vasfoga, mely rozsdával vonja be talán még az aranyat is.

Hajdanán más volt a követválasztás. A kortés csengőlovos kocsin járt-kelt. Evett-ivott nagyokat, tartott nagybeszédet, megölelgette a nénemasszonyt csókot nyomott a hugomasszony eperajakára, tánczolt, dalolt, verekedett vitézül, hol ő verte be a más fejét, hol más az övét. Kemény koponyák voltak azok, elviselték.

Ma már nincs szükség kortésre. A nép is tudja, hová szavazzon. De azért van még kortes ma is. Annak van azonban csak rá szükség, aki meg akarja lopni a népbizalmat. Az ilyen kortes pedig nem is méltó a kortes névre,

mert ő csak egyszerű lélekkufár, aki titkon ejti meg a választót, többnyire csengő ígérekkel, amelyeket apró pénzre is föl lehet váltani.

Ez a különbség a régi és a mostani kortesvilág közt . . .

(Körkép.)

Együtt ül néhány zülött alak, a foglalkozására nézve mindegyik csak „volt“ ez és az. Az atyafiság vagy a közterhe valamenyi. Hétköznapon sokszor éhen lézengenek, vagy a közgazgatás hulladékjain (napidij, adóösszeírás, stb.) élőködnek. Napidijkukacz, éhen kórász a nevük a nép előtt egyébként.

De ha választás van, akkor fölélednek. Az ő ünnepnapjaik ilyenkor vannak. Egyszerre rájukköszönt a jólét. Heje-huja, dinom-dánom az élet. Kocsin járnak és lélekkufárkodnak. A jelölt a ki máskor talán röstelné a társaságukat, most bizalmas lábon áll velük. Persze ez a „bizalmaskodás“ szörnyen drága, mert a kortes hadjáratnak tekinti a választást. Ahhoz pedig nem is kell egyéb, csak pénz és pénz.

— Hát lesz-e pénz? — adja föl a szót az egyik. Mert a pénz nélkül olyan a korteskedés, mint a pipa dohány nélkül.

Ráhagyják.

— El kellene menni a jelölt gyűlésre legalább, nehogy valami szegény ördögöt vagy nagyon nagy kutyát léptessenek föl, mert azokkal nem lehet „okosan“ beszélni.

Az ujjával mutatta, mit ért az „okos beszéd“ alatt.

— Legalább néhány koronám lenne — sóhajtott föl a kortes.

— No annyit csak összekaparunk — biztatták.

És a jelölt ülésén meg is jelent a férfi, aki ilyenkor nem nyűg az atyafiság és a köznyakán, mert ő ur, kortes és a jelölt — bizalmasa.

(Kortes-nóták.)

Ezek még az igaziak, bár már csinált virág is akad.

Az igazi kortes-nóta a nép lelkéből fakad. A kortes-költészet gyöngyeiből a tápéi kerületből igazi remeket válogattam össze. Mutatóba közlöm az alábbiakat:

„Eszes Matyi hoz boroskát,
Készíti már a hordócskát,
Paprikást főz Bürgés Gergő,
Mög is veri a Teremtő.“

„Azt mondják, hogy gyün Rohonczy,
Aki a balpártot rontí.
Hej! ne gyere Dorosmára,
Drága itt a bürge ára.“

(Ez a célzás a nyolczezer koronás bürgepaprikásra, amelynek Enyedi Lukács fizette meg az árát és itta meg a levét.)

„Nem viztek már lépre minket,
Nem adjuk föl elveinket.
Ígértetek bérletföldet,
Nem csaptok be soha többet.
Éljen a balpárt!“

(Az algyőieknek ugyanis olcsó bérletet ígért az uradalom, de a bérletet nem kapták meg. Ezt azonban csak a választás után tudták meg a felültetett magyarok.)

„Beck doktojt a hideg rázza,
Kuvik szállt az ablakára.
Azért rázza ugy a hideg,
Mert Kelemen lesz a követ.“

„Megálljatok tarisznyások,
Kiporoljuk az írhátok.
Nem zsaroltok minket többet,
Mert Kelemen lesz a követ.“

(Ez a kortesnóta Horgoson született, ahol a volt jegyző évekig sikkasztott, a községi orvos pedig zsarolta a népet.)

(Pichler és Rohonczy.)

Mulatságos dolog történt a tápéi kerületben, amelyen az egész kerület kaczag.

Rohonczy Gedeon egyik túlbuzgó hive azt hiesztelte, hogy a halhatatlan Kossuth Lajos még életében fölkerít Rohonczyt, hogy földi maradványait ő hozza haza Magyarországra.

— Nem igaz. — Hazugság — dörögte rá a Kelemen-párti kortes.

— Nem igaz? — pattant föl a Rohonczy-kortes. Ejnye az áldóját, hát kinek mondta Kossuth a halálos ágyán: Gida, Gida, vigyázz Magyarországra!

— Pichler Győzőnek mondta, mert az öreg Kossuth nem állt szóba pecsovicssal — hangzott a felelet.

Másnap a két kortes megint összeakadt a csapszékben. A függetlenségi kortes harsányan elkiáltotta magát.

— Ide figyeljenek emberek! Táviratoztam Pichler Győző képviselő urnak. A válasz megérkezett.

Ezzel a zsebéből kihúzta a táviratlapot.

— Hallgassák csak.

„Kossuth apánk halalos agyanal Rohonczy Gedeon nem volt jelen. Toertelmi nevezetessége kijelentése kizárólag nekem szolt. Holttestet nem Rohonczy, hanem vasut hozta haza. Ne ueljének foel ostoba kortesfogasnak.

Pichler.“

Persze, a leforrázott Rohonczy-kortes nem várta meg a végét, hanem elilant a pecsovicstanya irányában.

Egyéves önkéntesi egyenruhák

a legjobb kivitelben és legolcsóbb árak mellett készülnek

Nemes L. és társa

egyenruházati intézetében

Kelemen-utca Szegeden. Kelemen-utca

Eladó háztelek.

Hétszáz négyszögöles háztelek a nagykoruton belül, olcsó árért eladó. Tudakozódhatni Római-körut 3. szám alatt a tulajdonosnál.

Boholti-forrás

gyógyhatású ásványvizének főraktára Szeged és vidéke t. közönségének rendelkezésére áll. A

Boholti-ásványviz

kitűnő összetételénél fogva nemcsak mint **gyógyviz** is igen ajánlható, hanem mint igen kellemes élvezeti viz, szénsavdus tartalmánál fogva **borral** vagy **szörppel** keverve igen kellemes s mint ilyennek, egy család asztaláról sem szabad hiányoznia. A

Boholti-viz

naponta házhoz szállítva:

2 literes üvegekben üvegenként 18 Kr.
1 „ „ „ 11 Kr.

Tisztelettel

Pálffy Antal Szeged, Attila-utca 8. sz.

Megrendeléseket elfogad **Kálmán Zsigmond** szállító ur is **Bocskay-u. 9. sz.**
Telefon-szám 402.

Lengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butorgyáros
Ujnonnan, modern berendezett műasztalossága.
SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Dr. Egressi Lajos

speczialista gyermekorvos,
a Stefánia-gyermekórház v. rendelő segédorvosa
**rendel: d. e. 10—12-ig,
d. u. 2—4-ig**
Kelemen-utca 5. sz., Krikkay-féle ház.

Megkezdődött a vadászat!

Dusan felszerelt fegyver-raktáramra felhívom a vadász-sport híveinek figyelmét. Fegyvereim kitűnően hordanak és a legujabb szerkezetűek. — Kérem dusan felszerelt fegyver-raktáram megtekintését

Tisztelettel
Sebők Mihály
SZEGED, Széchenyi-tér, Jerney-ház.

